

توضیح مفاهیم مکاتب ادبی و هنری

در این نوشته مکاتب ادبی و هنری همچون ناتورالیسم، کلاسیسم، رمانتیسم، کویسیسم و ... توضیح داده شده است، سعی کرده ایم مثال ها و آثار هنری و ادبی و همچنین نویسندگان و هنرمندان هر سبک را معرفی کنیم و سبک های ادبی را با یکدیگر مقایسه کنیم

نویسنده : سید علیرضا ناظم

کلاسیسیسم چیست؟

Classicism

هنری بر پایه نظم، عقل و الگوهای کلاسیک

تعریف کلاسیسیسم

کلاسیسیسم یک جنبش و رویکرد هنری و ادبی است که از هنر و ادبیات یونان و روم باستان الهام می‌گیرد.

در این مکتب، هنرمند به دنبال نظم، تناسب، تعادل، عقل و هماهنگی است.

کلاسیسیسم از کجا آمد؟

کلاسیسیسم ریشه در یونان و روم باستان دارد، اما در اروپا، به‌ویژه در قرن هفدهم و هجدهم، دوباره اهمیت زیادی پیدا کرد.

فرانسه یکی از مهم‌ترین مراکز کلاسیسیسم اروپایی بود.

ویژگی اصلی کلاسیسیسم

اگر بخواهیم کلاسیسیسم را در چند کلمه خلاصه کنیم:

نظم

عقل

تعادل

تناسب

وضوح

قانون‌مندی

خویشتن‌داری

در کلاسیسیسم، احساسات نباید کاملاً بر عقل غلبه کنند.

کلاسیسیسم در ادبیات

نویسندگان کلاسیک معمولاً به دنبال ساختاری منظم و سنجیده بودند.

در نمایشنامه، داستان و شعر، به قواعد، ساختار، زبان روشن و تناسب اهمیت زیادی داده می‌شد.

هدف فقط بیان احساسات شخصی نبود؛

خرد، اخلاق و رفتار انسانی نیز اهمیت داشتند.

سه وحدت

یکی از معروف‌ترین اصول نمایشنامه‌نویسی کلاسیک، سه وحدت است:

وحدت زمان:

رویدادها در مدت زمانی محدود رخ دهند.

وحدت مکان:

داستان در یک مکان اصلی اتفاق بیفتد.

وحدت کنش:

داستان یک خط اصلی و منسجم داشته باشد.

کلاسیسیسم در برابر رمانتیسیسم

این دو رویکرد تفاوت‌های مهمی دارند:

کلاسیسیسم:

عقل، نظم، قانون، تعادل

رمانتیسیسم:

احساس، تخیل، فردیت، آزادی

کلاسیسیسم می‌گوید:

«هنر باید نظم و تناسب داشته باشد.»

رمانتیسیسم بیشتر می‌گوید:

«هنر باید آزادی و احساس را بیان کند.»

نویسندگان مهم

از چهره‌های مهم کلاسیسیسم فرانسوی می‌توان به این افراد اشاره کرد:

مولیر

ژان راسین

پیر کورنی

ژان دو لا فونتن

در نمایشنامه‌نویسی، آثار راسین و کورنی نمونه‌های مهمی از کلاسیسیسم فرانسوی هستند.

یک نکته مهم

کلاسیسیسم فقط به معنی «قدیمی بودن» نیست.

یک اثر ممکن است متعلق به دوران جدید باشد، اما از اصول کلاسیک مثل نظم، تناسب، عقل و الگوهای یونان و روم باستان استفاده کند.

پس:

کهن بودن $\neq$ کلاسیک بودن

اسلاید ۱۰ — جمع‌بندی

کلاسیسیسم یعنی تأکید بر:

عقل به جای افراط در احساس

نظم به جای آشفتگی

تعادل به جای افراط

قانون و ساختار به جای بی‌قاعدگی

الهام از هنر یونان و روم باستان

کلاسیسیسم؛ هنرِ نظم، عقل و تناسب.

حتماً. برای اینکه تفاوت کلاسیسیسم و نئوکلاسیسیسم برای مخاطب کاملاً روشن شود، این

ساختار برای پست اسلایدی مناسب است:

نئو کلاسیسیسم چیست؟

Neoclassicism

بازگشت دوباره به هنر یونان و روم باستان

تعریف نئو کلاسیسیسم

نئو کلاسیسیسم یک جنبش هنری و ادبی است که در قرن هجدهم شکل گرفت و تلاش کرد اصول و زیبایی شناسی هنر یونان و روم باستان را دوباره زنده کند.

واژه «نئو» به معنای نو است.

پس نئو کلاسیسیسم یعنی:

کلاسیسیسم نو

چرا نئو کلاسیسیسم به وجود آمد؟

در قرن هجدهم، بخشی از هنرمندان و روشنفکران اروپایی از تزئینات و تجمل باروک و روکوکو فاصله گرفتند.

آن‌ها به دنبال هنری بودند که:

ساده‌تر، منظم‌تر، عقلانی‌تر و اخلاقی‌تر باشد.

در همین دوره، علاقه به تمدن‌های باستانی نیز افزایش یافت.

تأثیر باستان‌شناسی

کشف و کاوش‌های باستان‌شناسی در شهرهایی مانند پمپئی و هرکولانوم باعث شد اروپاییان با آثار هنری و معماری روم باستان بیشتر آشنا شوند.

این کشفیات تأثیر زیادی بر شکل‌گیری نئوکلاسیسیسم گذاشت.

ویژگی‌های نئوکلاسیسیسم

ویژگی‌های اصلی آن عبارت‌اند از:

نظم و تقارن

سادگی و وضوح

تناسب

تأکید بر عقل

الهام از یونان و روم باستان

موضوعات تاریخی و اسطوره‌ای

اهمیت اخلاق و فضیلت

نئوکلاسیسیسم در ادبیات

در ادبیات، نئوکلاسیسیسم بر نظم، عقل، قواعد، زبان روشن و ساختار منسجم تأکید داشت.

نویسنده نباید صرفاً احساسات شخصی خود را بیان کند؛

بلکه اثر ادبی باید بتواند آموزنده، اخلاقی و سنجیده نیز باشد.

نئوکلاسیسیسم در هنر

در نقاشی و مجسمه‌سازی، هنرمندان از:

قهرمانان باستانی

اسطوره‌های یونانی و رومی

تاریخ باستان

بدن انسان با تناسب ایده‌آل

اله‌ها می‌گرفتند.

آثار معمولاً ترکیبی از سادگی، شکوه و نظم بودند.

یکی از مشهورترین هنرمندان

ژاک-لوئی داوید (Jacques-Louis David) از مهم‌ترین نقاشان نئوکلاسیک بود.

او در آثارش از موضوعات تاریخی و قهرمانان باستانی استفاده می‌کرد و بر انضباط، فداکاری و فضیلت تأکید داشت.

نئوکلاسیسیسم در برابر رمانتیسیسم

این دو جنبش تا حد زیادی در نقطه مقابل یکدیگر قرار گرفتند.

نئوکلاسیسیسم:

عقل، نظم، قانون، تعادل، تاریخ و اسطوره

رمانتیسیسم:

احساس، تخیل، فردیت، طبیعت، آزادی

به زبان ساده:

نئوکلاسیسیسم می گوید: «نظم و عقل مهم اند.»

رمانتیسیسم می گوید: «احساس و تخیل را آزاد کن.»

تفاوت کلاسیسیسم و نئوکلاسیسیسم

این دو را نباید کاملاً یکی دانست.

کلاسیسیسم:

بازگشت و تکیه بر اصول کلاسیک، به ویژه در سنت هنری اروپا.

نئوکلاسیسیسم:

احیای آگاهانه و جدید هنر و اصول یونان و روم باستان، به خصوص در قرن هجدهم.

یعنی نئوکلاسیسیسم را می توان نوعی بازخوانی مدرنِ آرمان های کلاسیک دانست.

جمع بندی

نئوکلاسیسیسم جنبشی بود که در برابر افراط در تزئینات و احساسات، دوباره به عقل، نظم، تناسب و الگوهای یونان و روم باستان روی آورد.

نئوکلاسیسیسم = بازگشت نو به جهان کلاسیک

حتماً. برای این موضوع، بهتر است پست طوری باشد که مخاطب علاوه بر تعریف باروک، ویژگی های آن در ادبیات، نقاشی، معماری و تفاوتش با کلاسیسیسم و رنسانس را هم بفهمد.

باروک چیست؟

Baroque

هنری پرشکوه، نمایشی و سرشار از حرکت و تضاد

باروک یعنی چه؟

باروک یک جنبش و سبک هنری بود که در اروپا، از اواخر قرن شانزدهم و در قرن هفدهم گسترش یافت.

باروک در نقاشی، معماری، مجسمه‌سازی، موسیقی و ادبیات تأثیر گذاشت.

هدف آن اغلب ایجاد شکوه، هیجان و تأثیر عاطفی شدید بر مخاطب بود.

باروک از کجا آمد؟

باروک ابتدا در ایتالیا شکل گرفت و سپس در بسیاری از کشورهای اروپایی گسترش پیدا کرد.

کلیسای کاتولیک نیز از هنر باروک برای ایجاد فضایی باشکوه و تأثیرگذار و تقویت احساسات مذهبی استفاده کرد.

اما باروک بعدها از محدوده هنر مذهبی فراتر رفت و در دربارها، معماری شهری و هنر غیرمذهبی نیز دیده شد.

ویژگی‌های باروک

باروک معمولاً با این ویژگی‌ها شناخته می‌شود:

شکوه و تجمل

حرکت و پویایی

تضاد شدید نور و تاریکی

احساسات قدرتمند

جزئیات فراوان

نمایش دراماتیک

تزئینات پیچیده

در باروک، هنر قرار نیست همیشه آرام و متعادل باشد؛

گاهی باید مخاطب را تحت تأثیر قرار دهد.

باروک در نقاشی

در نقاشی باروک، صحنه‌ها اغلب بسیار دراماتیک و پرتنش هستند.

هنرمندان از نور و سایه برای هدایت نگاه مخاطب و ایجاد هیجان استفاده می‌کردند.

یکی از مشهورترین نمونه‌ها:

کاراواجو — Caravaggio

او به استفاده شدید از تاریکی و نور شهرت داشت.

باروک در معماری

معماری باروک به دنبال ایجاد ابهت و شکوه بود.

ویژگی‌هایی مانند:

گنبدهای عظیم

ستون‌های پرپیچ‌وخم

نمایش و حرکت در فرم‌ها

تزئینات فراوان

مجسمه‌های متعدد

فضاهای باشکوه

در معماری باروک بسیار دیده می‌شوند.

باروک در ادبیات

باروک فقط یک سبک معماری و نقاشی نبود.

در ادبیات نیز گرایش‌هایی به سمت:

زبان پیچیده و پرآرایه

استعاره‌های فراوان

تضاد

اغراق

تصاویر خیال‌انگیز

مرگ، ناپایداری و گذر زمان

دیده می‌شود.

در برخی سنت‌های ادبی، زیبایی اثر در پیچیدگی و بازی هنرمندانه با زبان نیز جست‌وجو می‌شد.

مضمون مرگ و ناپایداری

یکی از موضوعات مهم هنر باروک، ناپایداری زندگی بود.

زندگی، ثروت، زیبایی و قدرت همگی موقتی‌اند.

به همین دلیل در هنر باروک با تصاویری مانند:

جمجمه

ساعت

شمع در حال خاموش شدن

گل پژمرده

مواجهه می‌شویم.

این مفهوم را با واژه Vanitas می‌شناسند؛ یعنی یادآوریِ پوچی یا ناپایداری امور دنیوی.

باروک در برابر کلاسیسیسم

این دو سبک تفاوت قابل توجهی دارند.

کلاسیسیسم:

نظم

تعادل

تناسب

عقل

خویشتن‌داری

باروک:

حرکت

هیجان

تضاد

شکوه

اغراق

نمایش

اگر کلاسیسیسم به دنبال تعادل باشد، باروک بیشتر به دنبال تأثیرگذاری و هیجان است.

باروک در برابر رنسانس

رنسانس معمولاً بر هماهنگی، تناسب و آرمان‌های انسان‌گرایانه تأکید داشت.

اما باروک بیشتر به سمت:

حرکت، احساس، تضاد و نمایش

رفت.

به زبان ساده:

رنسانس → تعادل و هماهنگی

باروک → حرکت و هیجان

چند چهره مهم

از چهره‌های مهم هنر باروک می‌توان به این افراد اشاره کرد:

کاراواجو — نقاشی

پیتر پل روبنس — نقاشی

دیه‌گو ولاسکس — نقاشی

جان لورنتسو برنینی — مجسمه‌سازی و معماری

یوهان سباستیان باخ — موسیقی

باروک در هر هنر، شکل و ویژگی‌های خاص خودش را پیدا کرد.

جمع‌بندی

باروک هنری است که می‌خواهد مخاطب را تحت تأثیر قرار دهد.

شکوه، حرکت، تضاد، نور و تاریکی، احساسات شدید و نمایش دراماتیک، از مهم‌ترین ویژگی‌های آن هستند.

اگر کلاسیسیسم هنرِ نظم و تعادل باشد،

باروک هنرِ هیجان و نمایش است.

